

บทที่ 2

แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวความคิดที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้มุ่งศึกษาถึง ปัจจัยที่มีผลก่อให้เกิดการค้างชำระหนี้เพื่อที่อยู่อาศัย โดยนำเอาแนวความคิดด้านปัจจัยต่างๆ ที่ใช้ในการบริการด้านสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินโดยทั่วไป ที่ใช้ในการวิเคราะห์ฐานะของลูกค้าในด้านต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการตัดสินใจให้สินเชื่อ เช่น ความสามารถในการหารายได้และการชำระหนี้ ความมั่นคงทางการเงินของลูกค้า สถานะภาพทางครอบครัวและสังคม สภาพคล่องของหลักประกัน และสถานะแวดล้อมต่างๆ ที่ใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. นโยบาย 6 C (6 C's Policy)
2. นโยบาย 5 P (5 P's Policy)
3. แนวความคิดเกี่ยวกับมูลเหตุของการค้างชำระหนี้

1. นโยบาย 6 C (6 C's Policy)

นโยบาย C (วาสนา สิงห์ โกวิวิท, 2527) การวิเคราะห์เครดิตโดยวิธีนี้มีมากกว่า 50 ปีแล้ว โดยพัฒนามาจาก 3 C ได้แก่ Character, Capital และ Capacity ก่อน ต่อมาจึงเพิ่ม Collateral, Condition และ Country ซึ่งเรียกรวมนโยบาย 6 C ประกอบด้วย

1.1 Character เป็นการพิจารณาถึงคุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อ วิเคราะห์ถึงอุปนิสัย และพฤติกรรมของผู้ขอสินเชื่อ ว่ามีความรับผิดชอบในการชำระหนี้เพียงใด โดยแบ่งพิจารณาได้ 2 ประการ ดังนี้

1) คุณสมบัติและประวัติส่วนตัว เช่น อุปนิสัยทั่วไปของลูกค้า ประวัติการชำระหนี้ ที่อยู่และภูมิลำเนา(ต้องไม่เปลี่ยนแปลง) ข้อมูลด้านครอบครัว อายุ ฐานะทางสังคม ชื่อเสียงการศึกษา

2) คุณสมบัติเฉพาะด้าน เช่น หน้าที่การงาน อาชีพและประสิทธิภาพในอาชีพ ความสามารถหรือความชำนาญพิเศษ

1.2 Capacity เป็นการพิจารณาถึงความสามารถในการชำระหนี้ ถึงแม้ว่าผู้กู้จะมีความซื่อสัตย์ แต่หากไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามข้อตกลง ก็มีความเสี่ยงอย่างมากในการให้สินเชื่อ โดยดูจากเงินเดือนและรายได้อื่นๆ หนี้สินเดิมที่มีอยู่ ระดับการครองชีพ สุขภาพ

1.3 Capital เป็นการพิจารณาถึงทรัพย์สินเงินทองที่เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้กู้ ฐานะการเงินของผู้กู้ เพื่อดูความเข้มแข็งทางการเงิน (Financial Strength) เช่น บัญชีเงินฝากในธนาคาร ที่ดิน รถยนต์ เป็นต้น

1.4 Collateral เป็นการพิจารณาถึงหลักประกัน ซึ่งอาจจะเป็นส่วนหนึ่งของ Capital ซึ่งนำมาค้ำประกันสินเชื่อ หลักประกันเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยลดความเสี่ยงของการให้สินเชื่อ กรณีที่ผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของลูกค้าไม่เป็นไปตามแผนงานที่คาดคะเน หลักประกันที่นิยมใช้ค้ำประกันในการให้สินเชื่อ เช่น ที่ดิน อาคาร พันธบัตร เงินฝากในธนาคาร หรือบุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นที่น่าเชื่อถือในสังคม ซึ่งต้องพิจารณาถึงสภาพคล่องของแต่ละหลักประกันว่ามีสภาพคล่องเพียงใด

1.5 Condition เป็นการพิจารณาถึง สภาพการณ์ทั่วไปที่อยู่นอกเหนือจากการควบคุมของลูกค้า เช่น ภาวะทางเศรษฐกิจ สถานการณ์ของตลาดเงิน นโยบายของรัฐบาล ปัญหาแรงงาน การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย และอื่นๆ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อชำระหนี้เงินกู้คืน

1.6 Control เป็นการพิจารณาถึงการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพของผู้กู้ไม่ใช่ว่าผู้กู้ทุกคนจะมีระบบการเงินและการบริหารงานภายในดี เช่น บริหารแบบครอบครัว ซึ่งอาจจะใช้ได้ดีในธุรกิจหนึ่งแต่อีกธุรกิจหนึ่งอาจจะไม่ดีเท่าที่ควรได้ ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาทางการเงินแก่ผู้กู้ได้

2. นโยบาย 5 P (5 P's Policy)

นโยบาย P (ชนินทร์ พิทยาวิวิธ, 2534) เป็นแนวทางการวิเคราะห์เครดิตอีกหลักเกณฑ์หนึ่งที่นิยมใช้อาจเป็น 3 P's หรือ 5 P's เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลสินเชื่อที่ไม่ใช่ระบบการเงิน ในที่นี้จะกล่าวถึงนโยบาย 5 P's ประกอบด้วย

2.1. Purpose จุดประสงค์ในการกู้ยืมพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการขอกู้ เพื่อให้ลูกหนึ่นำเงินกู้ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ การให้เงินลูกหนึ่นไปใช้ผิดประเภทของวัตถุประสงค์ อาจนำความยุ่งยากมาสู่ธนาคารได้ในภายหลัง วัตถุประสงค์ของการขอสินเชื่อโดยทั่วไปสามารถสรุปได้ ดังนี้

- 1) เพื่อนำไปใช้เป็นทุนหมุนเวียน
- 2) เพื่อนำไปใช้ลงทุนในการตั้งกิจการใหม่
- 3) เพื่อนำไปจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายอย่างอื่น โดยไม่ใช้เงินรายได้ปกติ
- 4) เพื่อนำไปใช้ชำระหนี้เจ้าหนี้เดิม
- 5) เพื่อการเก็งกำไร

6) เพื่อนำไปใช้ในกิจการที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ เช่นสร้างสถาบันเทว
ในท์คลับ บ่อนคาสิโน

7) เพื่อนำไปบริโภคส่วนบุคคล เช่น ซื้อมอเตอร์, บ้านที่อยู่อาศัย

2.2 People เป็นปัจจัยด้านตัวบุคคล แยกออกเป็นหลักๆ ได้ 2 ประการ

1) พิจารณาว่าบุคคลที่มาขอกู้ยืมมีความรับผิดชอบในธุรกิจที่ทำอยู่ โดยดู
จากแนวโน้มของการปฏิบัติงานในกิจการ การลงทุน ผลกำไร เมื่อเทียบกับคู่แข่ง

2) ความสามารถ ความตั้งใจในการชำระหนี้ของลูกหนี้

2.3. Payment การจ่ายชำระหนี้ เป็นเรื่องสำคัญเพราะความสำคัญของการให้สิน
เชื่ออยู่ที่ว่าผู้ขอกู้จะต้องชำระเงินกู้ตรงตามที่ได้กำหนดตกลงไว้ ธนาคารจะไม่ให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้
ใดก็ตามที่ไม่สามารถบอกแหล่งที่มาและวิธีการชำระหนี้คืนได้ ซึ่งจะพิจารณาจาก ความสามารถในการ
ดำเนินงาน ของลูกหนี้ ระยะเวลาที่ผู้กู้มีความเหมาะสมหรือไม่ รายละเอียดการชำระหนี้คืน
ของลูกหนี้แจ้งมาสมเหตุผลกับวัตถุประสงค์ที่ขอกู้หรือไม่

2.4. Protection การป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น จากการที่ลูกหนี้ไม่สามารถ
ชำระหนี้คืนได้ โดยดูจากทรัพย์สินที่นำมาเป็นหลักประกัน ดูถึงสภาพคล่องของทรัพย์สินที่นำมา
เป็นหลักประกัน ซึ่งหลักประกันสามารถแยกออกได้ 2 ประเภท

1) Internal หลักประกันภายในของผู้กู้ เช่น ที่ดิน บ้านที่อยู่อาศัย เงินฝากกับ
ธนาคาร

2) External หลักประกันภายนอก เช่น ให้นำบุคคลภายนอกเข้ามารับผิดชอบใน
หนี้สินด้วย โดยการนำหลักทรัพย์มาค้ำประกัน หรือบุคคลค้ำประกัน

2.5. Prospect การพิจารณาภาพรวมของข้อ 1-4 ดูธุรกิจในอนาคต ว่าควรจะให้กู้
หรือไม่ ความเสี่ยงในธุรกิจของลูกหนี้ในอนาคต ความยุ่งยากในการเรียกเก็บหนี้ ซึ่งหากลูกหนี้มี
คู่ทางคืออาชีพมั่นคง ซึ่งหมายถึงลูกหนี้จะมีความสามารถในการชำระหนี้คืนธนาคารได้

3. แนวความคิดเกี่ยวกับมูลเหตุของการค้างชำระหนี้

การค้างชำระหนี้ของลูกหนี้เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยากในการดำเนินงานของธนาคาร
เนื่องจากการอำนวยการสินเชื่อแก่ลูกหนี้ที่มาขอสินเชื่อ แม้ว่าจะได้มีการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อแล้ว
ก็ตามแต่ยังมีปัจจัยหลายปัจจัยที่ส่งผลให้ลูกหนี้ ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ตามกำหนดที่ระบุไว้ใน
สัญญา ธนาคารเองก็มีระบบตรวจสอบ ติดตามหนี้ ภายหลังจากที่ได้ให้กู้แล้ว ซึ่งต้องหาวิธีการหรือ
มาตรการในการควบคุมหนี้ค้างชำระให้อยู่ในระดับที่ไม่เกินเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งมูลเหตุของการ
ค้างชำระหนี้ พอจะสรุปได้ดังนี้

3.1 เกิดจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ หากปัจจัยดังกล่าวเปลี่ยนแปลง ย่อมส่งผลกระทบต่อตัวลูกหนี้ได้ ได้แก่

1) ภาวะเศรษฐกิจ เป็นปัญหาสำคัญของการประกอบธุรกิจ หากภาวะเศรษฐกิจดี ย่อมส่งผลให้การประกอบธุรกิจมีการขยายตัวและเจริญรุ่งเรือง หากสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำหรือซบเซาย่อมส่งผลให้เกิดการชะลอตัวให้ทางธุรกิจและการจ้างงานน้อยลง รายได้ของบุคคลลดลงตาม ซึ่งในบางธุรกิจอาจจะประสบปัญหารุนแรงถึงขั้นล้มละลายได้

2) นโยบายของรัฐบาล การดำเนินธุรกิจย่อมต้องเป็นไปในขอบเขตแห่งกฎหมายธุรกิจบางชนิด รัฐบาลอาจเห็นว่ามีความจำเป็นต่อการครองชีพของประชาชนก็อาจจะกำหนดให้มีการควบคุมราคา เช่น ปูนซีเมนต์ น้ำตาล เป็นต้น การกระทำเช่นนี้ย่อมเป็นผลดีต่อผู้บริโภค แต่ถ้ามีปัจจัยอื่นเปลี่ยนแปลง รัฐบาลจะต้องพิจารณาปรับนโยบายให้เหมาะสม เช่น ถ้าต้นทุนของสินค้าที่ถูกควบคุมราคาสูงขึ้น ก็ต้องขยับราคาควบคุมให้สูงขึ้นบ้าง ถ้าผู้ประกอบการไม่มีกำไร อาจทำให้ไม่มีกำลังใจจะขยายการผลิต เพื่อผลิตสินค้าเพิ่มขึ้นไว้รับความต้องการที่จะสูงขึ้นในอนาคต ในด้านภาษีอากร ถ้ามีการปรับปรุงระบบภาษีอากรให้ทันต่อสภาวะการณ์ ก็จะเป็นการช่วยเหลือธุรกิจ เช่น การตั้งกำแพงภาษีเพื่อช่วยเหลืออุตสาหกรรมในประเทศ นโยบายมาตรการทางการเงินที่ช่วยเหลือผู้ประกอบการ ความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง เป็นต้น

3) ค่านิยมและเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทั้งสองแม้ว่าดูเป็นเรื่องเล็กน้อยแต่ก็อาจจะทำให้ธุรกิจบางประเภทเกิดปัญหาขึ้นได้ โดยเฉพาะธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับแฟชั่น เมื่อผู้บริโภคมีค่านิยมเปลี่ยนแปลงไป หรือทางด้านเทคโนโลยี เช่น อุตสาหกรรมประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้า ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาในราคาที่ถูกลงและคุณภาพที่ดีขึ้น

4) ภัยธรรมชาติหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด เช่น ไฟไหม้ ภัยจากน้ำท่วม ผลผลิตได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติ อุบัติเหตุ

3.2. ปัจจัยภายใน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นภายในธนาคารที่เป็นผู้ปล่อยสินเชื่อเอง และสามารถควบคุมการเปลี่ยนแปลงได้ ได้แก่

- 1) เพื่อเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย
- 2) การประเมินราคาหลักทรัพย์ที่ไม่เหมาะสม เช่นการประเมินราคาหลักทรัพย์ที่สูงเกินไป
- 3) ระบบการติดตามและควบคุมหนี้ของธนาคาร
- 4) การอำนวยความสะดวกของธนาคารที่ไม่มีการถ่วงรอนที่ดี

3.3. ปัจจัยที่เกิดจากตัวลูกหนี้ ได้แก่

- 1) การที่ลูกหนี้นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม เช่น การนำไปถึงกำไรในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์
- 2) การย้ายถิ่นที่อยู่ การเปลี่ยนงาน การถูกเลิกจ้างงาน
- 3) ลูกหนี้ถึงแก่กรรมหรือเจ็บป่วยเรื้อรัง ทูพพลภาพ สภาพครอบครัวหย่าร้าง
- 4) ลูกหนี้ใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือย มีหนี้สินภายนอกมาก
- 5) ลูกหนี้ทำการค้ำเกินตัวหรือหวังผลเลิศในธุรกิจมากเกินไป
- 6) การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารเป็นผลให้การดำเนินงานของธุรกิจชะงักงัน
- 7) การทุจริตของผู้บริหารกิจการ
- 8) ลูกหนี้เจตนาบิดพลิ้วไม่ยอมชำระหนี้ หรือนำเงินไปชำระหนี้ภายนอกก่อนนำเงินไปชำระคืนแก่ธนาคาร
- 9) ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้อื่นๆ ดำเนินคดีและยึดทรัพย์ขายทอดตลาด

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุรรัตน์ ศรีสุวรรณไพฑ (2527) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สินเชื่อและการเก็บหนี้ พบว่า สาเหตุที่ลูกค้าผิดสัญญาการชำระหนี้ มาจากสาเหตุสำคัญ 2 ประการ คือ

1. ลูกค้าไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามสัญญา ซึ่งลักษณะลูกค้ามีดังนี้
 - 1.1 ลูกค้าที่ดีไม่เคยทำผิดสัญญาการชำระหนี้มาก่อน แต่มีเหตุการณ์บางอย่างทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ เช่น การเจ็บป่วย อุบัติเหตุ การตกงาน ไฟไหม้ น้ำท่วม
 - 1.2 ลูกค้าทำผิดสัญญาในการชำระหนี้ เพราะไม่รู้จักประมาณตน ไม่มีการวางแผนการใช้จ่ายเงินที่ดี
 - 1.3 ลูกค้าไม่มีความสามารถในการจัดการธุรกิจ เช่น มีสินค้าค้างสต็อกจำนวนมาก การเก็บหนี้มีปัญหา ขณะเดียวกันค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานมีแนวโน้มสูง จนให้เกิดการขาดสภาพคล่อง และผลการดำเนินงานขาดทุน
 - 1.4 ลูกค้ามีหนี้สินล้นพ้นตัวจนใกล้จะล้มละลายแล้ว
2. ลูกค้าสามารถชำระหนี้ได้ตามสัญญาแต่ไม่ชำระหนี้ เนื่องจากสาเหตุ
 - 2.1 เข้าใจผิดเกี่ยวกับเงื่อนไขเครดิต หรือการชำระหนี้
 - 2.2 ลืมกำหนดวันการชำระหนี้

2.3 เห็นว่าหนี้ที่ตนก่อขึ้นมามีจำนวนเพียงเล็กน้อยจึงรอหนี้สินให้มากพอเสียก่อน จึงจะชำระหนี้ในคราวเดียว

2.4 ถูกค้าไม่สนใจชำระหนี้ตามกำหนด เพราะเห็นว่าผลประโยชน์จากการนำเงิน ที่ต้องชำระหนี้ นำไปใช้ในด้านอื่นที่จำเป็นก่อน

นเรศวร สุกัณเฐล (2539) ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อหนี้จัดชั้นของธนาคาร พาณิชย์หนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ธุรกิจที่สำคัญและมีบทบาทต่อเศรษฐกิจของประเทศเป็น อย่างมาก คือการอำนวยการสินเชื่อโดยธนาคารพาณิชย์ เพราะนอกจากจะเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญ สำหรับธนาคารพาณิชย์แล้ว การอำนวยการสินเชื่อยังมีผลกระทบต่อขนาดของธุรกิจและความเจริญ เติบโตของเศรษฐกิจโดยรวม หากการบริหารสินเชื่อเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือสร้างกำไรและ มีคุณภาพดี ปัญหาต่างๆ แต่หากสินเชื่อด้วยคุณภาพหรืออยู่ในภาวะเสี่ยงสูง ปัญหาการขาดสภาพ คล่องในการบริหารงานของธนาคารพาณิชย์ การเกิดภาวะหนี้สูญ การลดการขยายตัวในการลงทุน และผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยรวมก็จะติดตามมา ดังนั้นหากว่าสินเชื่อเกิดปัญหาคือมี หนี้เสียเกิดขึ้นปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นเพราะสาเหตุใดบ้าง และหากเกิดปัญหาเหล่านี้แล้วหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง จะมีแนวทางป้องกันและแก้ไขอย่างไรจึงจะก่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพ (Effective) ต่อ นโยบายสินเชื่อได้ สำหรับปัญหาเรื่องหนี้จัดชั้นที่เกิดขึ้นจะมีลักษณะดังนี้

1. ส่วนของลูกหนี้ มีสาเหตุ

1.1 ลูกหนี้ขาดประสบการณ์และมีความรู้ในการบริหารธุรกิจ

1.2 ลูกหนี้ยังปิดบังข้อมูลที่แท้จริงต่อธนาคารเมื่อเกิดปัญหาต่อธุรกิจขึ้น ธนาคาร ไม่สามารถติดตามช่วยแก้ปัญหาได้

1.3 ลูกหนี้มีหนี้ภายนอกระบบธนาคารที่เสียดอกเบี้ยในอัตราสูงลูกหนี้จึงมุ่งชำระ หนี้ภายนอกเสียก่อนชำระคืนให้ธนาคาร

2. ส่วนที่เกี่ยวกับหลักทรัพย์ค้ำประกัน พบว่า หลักทรัพย์บางประเภทเกิดปัญหาการ เสื่อม สภาพและราคาตกต่ำ เมื่อการชำระหนี้คืนมีการยืดระยะเวลาออกไป จึงยังทำให้มูลค่าหลัก ทรัพย์ใกล้เคียงกับภาระหนี้มากขึ้น

3. ส่วนที่เกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจของประเทศ พบว่า สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจตลอด จนปัญหาภัยธรรมชาติ เป็นอุปสรรคและปัญหาสำคัญที่ไม่เอื้ออำนวย ต่อการจำหน่ายผลผลิตที่ก่อ ให้ผู้ลงทุนเกิดรายได้เพียงพอที่จะชำระหนี้คืนได้

จากปัญหาดังกล่าวจึงได้เสนอแนะเป็นแนวทางสำหรับผู้รับผิดชอบดูแลหนี้จัดชั้นใน ระบบธนาคารว่าควรจะมีคณะกรรมการและระมัดระวังในการพิจารณาปล่อยสินเชื่อให้แก่

ลูกค้าโดยเฉพาะในเรื่องพฤติกรรมของผู้กู้ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักประกัน หากมีสภาพคล่องน้อย หรือเสี่ยงต่อราคาก็ไม่ควรพิจารณาให้สินเชื่อต่อธุรกิจดังกล่าว และที่สำคัญธนาคารพาณิชย์ตลอดจนสถาบันการเงินทั้งหลายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวก ควรมีการทำงานที่ประสานกัน และมีความจริงใจต่อกันในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับลูกค้า ทั้งนี้เพื่อป้องกันหนี้เสีย ที่จะเกิดขึ้นซ้ำซ้อนในแต่ละสถาบัน และการอำนวยความสะดวกควรพิจารณาให้เป็นไปตามความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นนั้นๆ

สุรพล ไหลมี (2539) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้เกิดดอกเบี้ยค้างรับของเงินกู้ประจำ : กรณีศึกษา ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขานนทบุรี เชียงใหม่ โดยทำการศึกษาจากกลุ่มลูกหนี้เงินกู้ประจำที่ค้างชำระดอกเบี้ยตั้งแต่ 1 งวดขึ้นไประหว่างปี 2536-2537 พบว่าปัจจัยที่ก่อให้เกิดดอกเบี้ยค้างรับของลูกหนี้ส่วนใหญ่ มาจาก

1. ปัจจัยภายนอก ได้แก่ เกิดจากภาวะเศรษฐกิจของประเทศ การเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาล และภัยธรรมชาติ
2. ปัจจัยภายใน ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยที่เพิ่มสูงขึ้น เงื่อนไขการชำระหนี้ และการปล่อยสินเชื่อโดยไม่มีประกันที่ค้ำประกันที่ดี
3. ปัจจัยด้านลูกหนี้ การใช้เงินผิดวัตถุประสงค์เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้เกิดดอกเบี้ยค้างรับ การใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือย และการทำการค้าเกินตัว

ทวิตยา บุศยรัตน์ (2541) ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารด้านสินเชื่อเพื่อลดความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ โดยศึกษาจากกลุ่มลูกหนี้ของธนาคารจำนวน 300 ราย และกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องทางด้านสินเชื่อของธนาคารจำนวน 100 ราย ในการศึกษาได้นำตัวแปรที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ทำให้เกิดความเสียหายในการให้สินเชื่อของธนาคารมาวิเคราะห์ด้วยการแบ่งกลุ่มลูกหนี้ตามคุณภาพหนี้เป็น 6 กลุ่ม เรียงลำดับลูกหนี้ที่มีคุณภาพหนี้ดีสุดไปจนถึงเลวสุด

1. การเกิดหนี้ไม่มีคุณภาพ มีสาเหตุมาจากลูกหนี้ไม่มีประสบการณ์และขาดความรู้ความสามารถในการบริหารธุรกิจของตนเอง ปัญหาภายในครอบครัวเนื่องจากการหย่าร้าง สภาพเศรษฐกิจปัจจุบันลูกหนี้ประสบปัญหาทางการเงินมีรายได้น้อยลงและมีหนี้สินภายนอก ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าธนาคารทำให้ลูกหนี้มุ่งชำระหนี้ภายนอกก่อน ทั้งยังไม่ให้ความร่วมมือในการชำระหนี้หรือแก้ไขหนี้ เนื่องจากไม่เห็นความสำคัญของภาระหนี้ที่มีกับธนาคาร

2. ส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์ค้ำประกัน พบว่า หลักประกันบางประเภทมีปัญหาเนื่องจากไม่มีสภาพคล่องและเป็นหลักประกันที่มีราคาใกล้เคียงกับภาระหนี้ที่มีกับธนาคาร ในการพิจารณา

อำนาจสินเชื่อ ควรกระทำด้วยความรอบคอบและอาศัยหลักการในการวิเคราะห์สินเชื่อเกี่ยวกับคุณสมบัติส่วนตัว สภาพคล่อง และเงินทุนของลูกหนี้ ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ เพราะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพหนี้และสภาพคล่องของธนาคารในเรื่องของหลักประกันจะต้องเป็นหลักประกันที่มีสภาพคล่องสูงไม่เสื่อมสภาพเร็ว เพราะถือว่ามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยลดความเสี่ยงและให้ความเชื่อมั่นให้แก่ธนาคาร กรณีเกิดหนี้ปัญหาและฟ้องร้องดำเนินคดี นอกจากนั้นแล้วการอำนาจสินเชื่อจะต้องมีการควบคุมและติดตามหนี้อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ได้หนี้ที่มีคุณภาพมากที่สุด

นางนุช กะดีแดง (2541) ทำการศึกษาเรื่อง หนี้ค้างชำระของสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารอาคารสงเคราะห์ในจังหวัดเชียงใหม่ วัตถุประสงค์ของการศึกษาที่สำคัญ 2 ประการคือ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับลูกหนี้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยที่ค้างชำระหนี้ และศึกษาปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลต่อหนี้ค้างชำระของสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยทำการศึกษาจากบัญชีลูกหนี้ที่ค้างชำระหนี้ตั้งแต่ปี 2535-2539 จำนวน 300 ตัวอย่าง และนำเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระของธนาคารอาคารสงเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า

1. ลูกหนี้ส่วนใหญ่ที่มีหนี้ค้างชำระมูลค่าต่ำกว่า 600,000 บาท ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36-45 ปีมีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่ามีอาชีพที่มีรายได้ประจำโดยเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 30,001 บาท และมีสมาชิกในครัวเรือนอยู่ระหว่าง 3-4 คน
2. วัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเพื่อซื้อที่ดินและอาคารรวมทั้งห้องชุดที่พักอาศัย โดยมีวงเงินกู้ยืมระหว่าง 300,000-600,000 บาท และมีมูลค่าหลักทรัพย์ค้ำประกันต่ำกว่า 600,001 บาท ระยะเวลาในการกู้ยืม 10-15 ปี อัตราดอกเบี้ยคงกลางในวันกู้ยืมส่วนใหญ่อยู่ระหว่างร้อยละ 11.60-13.00 ต่อปีและมีงวดการชำระระหว่าง 3,001-6,000 บาทต่อเดือน

ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการชำระหนี้ของลูกหนี้ ได้แก่ อัตราส่วนระหว่างมูลค่างวดการชำระหนี้เทียบกับรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและมูลค่าสิ่งปลูกสร้างที่เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกัน สอดคล้องตามหลักความสามารถในการชำระหนี้ตามหลักเกณฑ์ C (C's Policy) หรือหลักการชำระหนี้ตามเกณฑ์ P (P's Policy) ส่วนปัจจัยอื่นที่กำหนดในแบบจำลอง เช่น อาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และอัตราส่วนระหว่างมูลค่าสินทรัพย์หลักประกัน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ